

**Hilsningstale
Islands president
Guðni Th. Jóhannesson
Resepsjon hos byrådslederen i Oslo
I anledning av hundre års jubileet
til Islandsforeningen i Oslo og omegn**

Den 20. oktober 2023

Kjære ordfører,
Leder i Islandsforeningen i Oslo og omegn
Ærede gjester.

Både byrådsleder og de kommunale myndigheter i Oslo fortjener en stor takk for den vennligheten de utviser ved å invitere til denne mottakelsen for Islandsforeningen i Oslo og omegn. På vegne av mine landsmenn tillater jeg meg å si, at det er oss en stor glede å kunne feire foreningens hundre års jubileum i dette vakre rådhuset, et av Oslos viktigste landemerker.

Det har vært en opplevelse for meg å delta i de forskjellige kulturelle og forretningsmessige begivenhetene her i byen i tilknytning til Isdagene, og jeg vil takke alle de som har bidratt til dette. Det gjelder for eksempel de islandske virksomhetene som er aktive på så mange områder her i Norge.

Isdagene understreker på så mange måter de solide bånd som knytter islendinger og nordmenn sammen fra gammelt av. Historien vet å fortelle, at de norske høvdingene i sin tid forlot gamlelandet og seilte til en ubebodd øy langt ute i havgapet – på grunn av Harald hårfagre sin voldsomme opptreden og skattepress. Hvis vi velger å tro fullt og fast på dette, kan man i forbifarten også nevne at i våre dager spøker lederne for norsk akvakultur med, at de kanskje blir nødt til å flykte til Island på grunn av det økte skattepresset på industrien og strenge regler om miljøvern. Slik kan historien også gjenta seg.

Nordmenn og islendinger har også til felles historien om omfattende emigrasjon til Amerika på attenhundretallet. Denne historien har ikke blitt

gjentatt fornylig, selv om USAs seneste president sa noe som vakte oppmerksomhet, nemlig at det lureste ville være å få nordmenn til å flytte dit. Da sa mange nordmenn «Nei, takk» og forslaget ble ikke mottatt med særlig begeistring i Norge med all sin velstand. Det var ingen grunn til å forlate dette landet nå.

Mange islendinger beundret også Norge mens emigrasjonen var i full sving. Her hadde man skrevet sin egen grunnlov på Eidsvold, her kunne man benytte både sild og hval i mye større utstrekning enn islendingene, og både ungdomsforeninger og folkehøyskoler hadde en betydelig bedre grobunn her enn på Island. Mange islendinger reiste hit, blant dem også mine oldeforeldre. Begge fortalte om sin beundring for Norge i sine memoarer, men de vendte likevel tilbake til Island. Og det var bra, for ellers ville jeg neppe ha stått her, og i hvert fall ikke i denne sammenhengen i kongeriket Norge.

Mange islendinger slo seg likevel ned for godt i Norge, og det førte til at de i Oslo stiftet en Islandsforening. Det skjedde den 1. desember 1923, nøyaktig fem år etter at Island ble et fritt og suverent land. Da bodde det vel noen titall islendinger i byen, blant dem mange kvinner som var blitt gift med nordmenn.

Foreningen var nokså passiv de første tiårene, men det endret seg betraktelig i etterkrigstiden. En av de viktigste støttespillerne var nok Guðrún Brunborg. Hun kom til Norge i 1919 for å bli sykepleier, giftet seg med en nordmann og ble kort sagt det islandske samfunnets liv og sjel her i Oslo. Hun jobbet blant annet for at de islandske studentene kunne bo og leie på studentbyene, en stor bragd. Det lyktes også å benytte et særlig fond hos Islandsforeningen til kjøp av det populære islandske huset ved Norefjell, medlemmenes favorittsted siden da.

Det kom stadig flere islendinger til Oslo og omegn, ofte for å utdanne seg, og de bidro til samfunnet, både her og i hjemlandet. Radikalismen økte blant de unge sent på sekstitallet, og de islandske studenter var en del av dette miljøet. I denne periode støttet de også Island i kontroversielle saker som fiskerigrensen og torskekrigene, og dette ble lagt merke til. Støtt 50 mils grensen! var kampanjen som ofte fikk gjalle for femti år siden.

Islandsforeningen hadde sine faste holdepunkter, festligheter på nasjonaldagen 17. juni og 1. desember, dagen som Island fikk selvstyre, for ikke å snakke om senvinterfesten Þorrablót. Islendingene holdt også møter og delte aviser og nyheter fra Island. Medlemsbladet Kakali ble utgitt og i en periode var foreningen ansvarlig for radioprogrammer.

Kjære gjester: Et nytt århundre har gitt oss mye nytt. Teknikken gjør kontakt av alle slags mulig for oss, selv om havet adskiller. Nå er det utmerkede flyforbindelser mellom Island og Norge, og mye flere islendinger bor i Norge

enn da Islandsforeningen ble stiftet for hundre år siden. Siste manntall viste at godt 9 000 islandske statsborgere bor i Norge.

Hvorfor flytter islendinger til Norge? Det finnes mange grunner til det og jeg moret meg med å sjekke dette på Facebook-siden til islendinger i Norge. Den økonomiske situasjonen på Island er en viktig årsak, lange arbeidsdager og lavere lønn, høye renter og indeksregulerte lån, den politiske situasjonen og til og med været og avstanden til andre land. Noen av disse saker kan forbedres, men det er på mange måter forståelig at folk vil flytte til dette velstandsland. Norge er enten på toppen eller i nærheten av den på mange lister over livskvalitet. Jeg nevner som eksempel Gallups liste over land, lykke og økonomisk velstand, hvor Norge er på syvende plass. Jeg håper likevel at jeg som Islands president blir tilgitt for samtidig å påpeke at mitt land er her på tredje plass.

Det viktigste er at folk trives, uansett hvor de oppholder seg. Det er nå krig mange steder i verden, og da kan vi i Norden takke for den fred og den velstand vi opplever, selv om målet alltid må være det å forbedre situasjonen videre.

Kjære byrådsleder! Jeg sier enda en gang takk for din gode invitasjon, samtidig som jeg ønsker alle Oslos innbyggere lykke til med fremtiden. Håvamål er Odins gjennomprøvde visdomsord. De blir ivaretatt i Kongens bok, Den Eldre Edda, og der finnes dette diktet om verdien av vennskap og hvordan den skal opprettholdes:

Har du en venn
som du tror vel om,
og vil få hans fagnad,
betro deg da trygt til ham
og bytt med ham gaver,
oppsøk ham ofte.

(Veistu ef þú vin átt,
þann er þú vel trúir,
og vilt þú af honum gott geta,
geði skaltu við þann blanda
og gjöfum skipta,
fara að finna oft.)

Disse råd gjelder fortsatt. Måtte det solide vennskapet mellom Island og Norge blir enda sterkere og mer nærstående i fremtiden, og måtte Islandsforeningen i Oslo og omegn vokse seg enda større og mer slagferdig i et nytt århundre.